Viikon lastentautikatsaus

Kuluneen viikon 37 julkaisussa korostuivat lasten tehohoidon ja neonatologian hoitokäytäntöjen kriittinen arviointi, tyypin 1 diabeteksen väestöseulonta sekä rokotuskattavuuden aukkojen ja matkailun merkitys lasten infektioissa. Kliinistä käytäntöä muuttavia tai haastavia tuloksia saatiin erityisesti kansainvälisestä PROSpect-tutkimuksesta, jossa vatsamakuu ja korkeataajuusoskillatorinen ventilaatio eivät parantaneet vaikeaa PARDS-keuhkovauriota sairastavien lasten ennustetta, sekä bayesilaisesta meta-analyysista, joka yhdisti keskosten avoimen valtimotiehyen lääkkeellisen sulun lisääntyneeseen kuolleisuuteen. Lisäksi laaja satunnaistettu monikeskustutkimus vahvisti videolaryngoskopian parantavan imeväisten nasotrakeaalisen intubaation onnistumista ensiyrityksellä.

NOSTOT

Vatsamakuu tai korkeataajuusoskillatorinen ventilaatio eivät paranna ennustetta lasten vaikeassa äkillisessä hengitysvajausoireyhtymässä Kansainvälisessä satunnaistetussa faasin 3 PROSpect-monikeskustutkimuksessa (75 lasten teho-osastoa, 18 maata) verrattiin vatsamakuuta selinmakuuseen sekä korkeataajuusoskillatorista ventilaatiota (HFOV) tavanomaiseen hengityskonehoitoon 2 viikon – 20 vuoden ikäisillä lapsilla (mediaani-ikä 3·3 vuotta, IQR 1·1-10·1), joilla oli varhainen keskivaikea tai vaikea PARDS. Tutkimus keskeytettiin ennenaikaisesti tuloksettomuuden ja hitaan rekrytoinnin vuoksi 424 potilaan kohdalla (suunniteltu n=600), eikä ventilaattorivapaissa päivissä päivään 28 mennessä todettu eroa vatsa- ja selinmakuun välillä (mediaani 17·9 vrk [IQR 8·9-21·3] vs 17·4 vrk [6·4-21·9]; Hodges-Lehmannin siirtymä 0·0 [95% CI -0·8 to 1·0]) tai HFOV:n ja tavanomaisen ventilaation välillä (17·3 [5·7-21·6] vs 18·0 [9·9-21·5]; siirtymä -0·3 [95% CI -1·5 to 0·5]). Vatsamakuuseen liittyi enemmän keinoilmatien tukoksia (rate ratio 4·83 [95% CI 1·38-16·82]) ja vähintään asteen 2 painevaurioita (relative risk 6·13 [95% CI 1·45-25·97]), ja HFOV-hoitoon puolestaan enemmän hemodynaamista epävakautta (rate ratio 1·84 [95% CI 1·18-2·87]). Tulokset osoittavat, ettei vatsamakuuta tai HFOV:ta tule käyttää rutiininomaisina ensilinjan hoitomuotoina varhaisessa keskivaikeassa tai vaikeassa PARDS:ssa. *Lancet. Curley MAQ, Kneyber MCJ, Cheifetz IM ym.* DOI

Keskosten avoimen valtimotiehyen lääkehoitoon liittyy suurentunut kuolleisuusriski ilman BPD-hyötyä Bayesilaisessa meta-analyysissa (10 satunnaistettua tutkimusta, n=2365 alle 32 raskausviikolla syntynyttä keskosta, joista 1045 syntynyt <26 raskausviikolla) arvioitiin kaikukuvauksella varmistetun avoimen valtimotiehyen (PDA) lääkkeellisen hoidon turvallisuutta verrattuna lumelääkkeeseen tai konservatiiviseen seurantaan. Lääkehoito oli yhteydessä suurempaan kokonaiskuolleisuuteen ennen 36 raskausviikon ikää koko aineistossa (RR 1·23 [95% CrI 1·00-1·54], Prharm=0·97, BFharm/benefit=36·04), alle 26 raskausviikolla syntyneillä (RR 1·12 [95% CrI 0·90-1·41], Prharm=0·85, BFharm/benefit=5·48) sekä vähintään 26 raskausviikolla syntyneillä (1·22 [0·90-1·77], Prharm=0·89, BFharm/benefit=7·82). Keskivaikean tai vaikean bronkopulmonaalisen dysplasian (BPD) tai kuoleman ja BPD:n yhdistelmämuuttujan osalta tulokset tukivat vaikutuksen puuttumista. Löydökset kyseenalaistavat rutiininomaisen lääkkeellisen PDA-sulun turvallisuuden keskosilla sikiöiästä riippumatta. *Lancet Child Adolesc Health. Villamor E, Gupta S, Gonzalez-Luis GE ym.* DOI

Videolaryngoskopia parantaa imeväisten nasotrakeaalisen intubaation onnistumista ensiyrityksellä Yhdysvaltalaisessa satunnaistetussa NasoVISI-monikeskustutkimuksessa (8 lasten sydänkeskusta, n=673 analysoitua enintään 365 vuorokauden ikäistä imeväistä) verrattiin videolaryngoskopiaa (n=340) ja suoraa laryngoskopiaa (n=333) elektiivisen sydänkirurgian tai katetrisaation yhteydessä tehdyssä nasotrakeaalisessa intubaatiossa. Ensimmäisen intubaatioyrityksen onnistumisosuus oli videolaryngoskopiaryhmässä merkitsevästi suurempi kuin suorassa laryngoskopiassa (281 [83%] vs 249 [75%]; vakioitu riskiero 8·2% [95% CI 2·0-14·3], p=0·0093). Komplikaatioiden esiintyvyydessä ei ollut eroa ensiyrityksellä (45 [13%] vs 40 [12%]; 0·4% [-3·5 to 4·3], p=0·83) tai kaikkien yritysten osalta (46 [14%] vs 48 [14%]; -1·9% [-6·0 to 2·3], p=0·38). Tutkimus vahvistaa näyttöä videolaryngoskopian käytöstä ensisijaisena menetelmänä myös imeväisten nasotrakeaalisessa intubaatiossa. *Lancet Child Adolesc Health. Garcia-Marcinkiewicz AG, Gottlieb EA, Twite M ym. DOI*

Kanadan tuhkarokkoeliminointistatuksen menetykseen johtanut laaja epidemia painottui rokottamattomiin lapsiin ja nuoriin Kuvailevassa kohorttitutkimuksessa analysoitiin Ontariossa Kanadassa 49 viikon aikana (lokakuu 2024 – lokakuu 2025) raportoidut 2377 tuhkarokkotapausta (2064 varmistettua ja 313 todennäköistä), jotka johtivat Kanadan tuhkarokkoeliminointistatuksen menetykseen. Tapauksista 90.3% (2146/2377) todettiin historiallisesti matalan rokotuskattavuuden yhteisöissä, 73.0% (n=1736) esiintyi enintään 19-vuotiailla ja 89.2% (2121) sairastuneista oli rokottamattomia. Epidemia johti 166 (7%) sairaalahoitoon, 13 (<1%) tehohoitoon, 51 (2.1%) raskaudenaikaiseen infektioon, 10 (<1%) synnynnäiseen tuhkarokkoon, yhteen (<1%) enkefaliittiin ja yhteen (<1%) imeväiskuolemaan. Tutkimus osoittaa, kuinka nopeasti tuhkarokko voi palata paikallisten rokotusaukkojen kautta, vaikka väestötason suoja rajoittaisikin leviämistä muuhun väestöön. *BMJ. Wilson SE, Lim GH, Aloosh M ym. DOI*

Suomalaisaineisto matkailun jälkeisistä lasten päivystyskäynneistä korostaa malarian estolääkityksen puutteita ja antibioottiresistenssiä HUSin lastenpäivystyksen 10 vuoden retrospektiivisessa poikkileikkaustutkimuksessa (2015–2025) analysoitiin 921 lasta ja nuorta (mediaani-ikä 5.1 vuotta), jotka hakeutuivat päivystykseen 90 vuorokauden kuluessa ulkomaanmatkasta. Suurin osa (59.6%) oli sukulaisten ja ystävien luona vierailleita (VFR) ja yleisin kohdealue oli Saharan eteläpuolinen Afrikka (46.3%); yleisimmät diagnoosit olivat ripuli (36.0%), virusinfektiot (22.6%) ja hengitystieinfektiot (21.3%). Potentiaalisesti vakavia infektioita todettiin 15.3%:lla, ja niiden itsenäisiä ennustetekijöitä olivat maahanmuuttajatausta, kuume, matka Etelä- tai Keski-Aasiaan, hakeutuminen hoitoon >5 vrk paluun jälkeen sekä miessukupuoli. Malaria diagnosoitiin 3.3%:lla potilaista, mutta vain 22.4% estolääkitykseen oikeutetuista matkailijoista oli saanut asianmukaisen profylaksin, ja ESBL-kantoja todettiin usein *Salmonella typhi* -infektioissa ja *E. coli* -pyelonefriiteissä. *Acta Paediatr. Pelkonen T, Vakkilainen S. DOI*

Tiukemmat raskausdiabeteksen diagnostiset kriteerit lisäävät vastasyntyneiden hypoglykemiadiagnooseja ja äiti-lapsieroa ilman lyhyen aikavälin hyötyjä Systemaattisessa katsauksessa ja meta-analyysissa (17 tutkimusta; meta-analyysissa 9 RCT-tutkimusta ja 1 kohorttitutkimus, n=81,528 naista) verrattiin matalampia ja korkeampia glukoosirajoja raskausdiabeteksen (GDM) diagnostiikassa. Matalammat diagnostiset raja-arvot kaksinkertaistivat GDM-diagnoosien ja lääkehoidon määrän sekä lisäsivät vastasyntyneiden hypoglykemiaa (RCT-tutkimukset: 18 enemmän / 1,000; 95% CI 11 to 25 enemmän) ja äidin ja vastasyntyneen erottamista toisistaan (RCT-tutkimukset: 6 enemmän / 1,000; 95% CI 1 to 12 enemmän) ilman merkittävää vaikutusta muihin lyhyen aikavälin päätetapahtumiin. Yksittäisessä RCT-jatkoseurannassa havaittiin viiden vuoden kohdalla vähemmän äitien hypertensiota ja lasten neurokehityksellisiä häiriöitä, mutta enemmän uusia GDM-tapauksia. Tiukemmat kriteerit kuormittavat terveydenhuoltoa ja lisäävät neonataalisia interventioita, joten niiden pitkäaikaishyödyistä tarvitaan lisää satunnaistettua näyttöä. *J Clin Endocrinol Metab. Liu Q, Mayer DFR, Harding JE ym. DOI*

Tyypin 1 diabeteksen väestöpohjainen autovasta-aineseulonta osoittautui toteuttamiskelpoiseksi Tšekissä Tšekin kansallisessa Betty-hankkeessa (osa eurooppalaista EDENT1FI-aloitetta) seulottiin tyypin 1 diabeteksen (T1D) saarekeautovasta-aineet (anti-GAD, anti-IA2, anti-ZnT8 ja IAA) kaksivaiheisella kapillaarinäyteprotokollalla 19 044:ltä iältään 2–17.9-vuotiaalta lapselta (1% lapsiväestöstä, 89.7%:lla ei lähisuvun T1D-taustaa). Useiden autovasta-aineiden esiintyvyys oli yleisväestössä 0.39% (95% CI: 0.30%-0.51%) ja T1D-potilaiden ensimmäisen asteen sukulaisilla 2.8% (95% CI: 2.1%-3.7%). Kapillaarinäytteessä positiivisista 201 lapsesta 102:lla varmistettiin laskimonäytteestä varhaisvaiheen T1D: 83 luokitellusta lapsesta 77 (93%) oli vaiheessa 1, 4 (4.8%) vaiheessa 2 ja 2 (2.4%) vaiheessa 3 (lisäksi 7 lapselle kehittyi vaiheen 3 kliininen T1D ennen luokittelun valmistumista). Tulokset osoittavat perusterveydenhuoltoon pohjautuvan väestöseulonnan toimivuuden ja perheiden erinomaisen sitoutumisen jatkoseurantaan. *Diabetes Obes Metab. Berka B, Cinek O, Neuman V ym. DOI*

Sekä äidin että isän autoimmuunisairaudet suurentavat lapsen tyypin 1 diabeteksen riskiä yhtä paljon Ruotsalaisessa kansallisessa rekisterikohorttitutkimuksessa seurattiin 1 455 645 lasta (vuosina 2001–2014 syntyneet) mediaanina 15.3 vuoden ajan, jona aikana 10 273 (0.71%) sairastui tyypin 1 diabetekseen. Äidin raskaudenaikainen autoimmuunisairaus oli yhteydessä lapsen suurentuneeseen T1D-riskiin (vakioitu HR, 1.57; 95% CI, 1.46-1.68), ja isän autoimmuunisairaus ennen lapsen syntymää osoitti yhtä suuren yhteyden (vakioitu HR, 1.51; 95% CI, 1.37-1.67; äiti–isä-vertailun HR-suhde 1.04; 95% CI, 0.92-1.17). Serkkovertailussa äidin autoimmuunisairauden yhteys vaimeni mutta säilyi tilastollisesti merkitsevänä (HR, 1.27; 95% CI, 1.08-1.50). Löydökset viittaavat siihen, että vanhempien autoimmuunisairauksien yhteys lapsen T1D-riskiin selittyy pääosin jaetulla perinnöllisellä alttiudella, mutta osassa sairauksista myös kohdunsisäisillä tekijöillä voi olla merkitystä. *JAMA Pediatr. Zhang H, Janszky I, Arkema EV ym. DOI*

Kerran viikossa annosteltava somapasitaani ylläpitää kasvunopeutta kahden vuoden seurannassa SGA-lapsilla Monikansallisessa satunnaistetussa avoimessa faasin 3 REAL8-tutkimuksessa (n=142 satunnaistettua kasvuhormonille naiivia prepubertaalista SGA-lasta, joista 139 suoritti 104 viikon seurannan) ja kontrolloimattomassa REAL9-tutkimuksessa (n=12) arvioitiin kerran viikossa annosteltavan somapasitaanin (0.24 mg/kg/viikko) tehoa ja turvallisuutta verrattuna päivittäiseen kasvuhormoniin (0.035 tai 0.067 mg/kg/vrk ensimmäiset 52 viikkoa, minkä jälkeen kaikki saivat somapasitaania viikot 52–104). Keskimääräinen pituuskasvunopeus (HV) säilyi viikoilla 52–104 lähtötasoa korkeampana kaikissa ryhmissä (8.5-8.8 cm/vuosi), mukaan lukien päivittäisestä hoidosta somapasitaaniin siirtyneillä, ja IGF-I SDS -tasot sekä turvallisuusprofiili olivat vertailukelpoisia. Suurin osa päivittäisestä kasvuhormonista vaihtaneista potilaista suositteli viikoittaista somapasitaania, mikä tukee sen käyttöä hoitotaakkaa keventävänä vaihtoehtona SGA-kasvuhäiriössä. *J Clin Endocrinol Metab. Maniatis A, Böttcher V, Højby M ym. DOI*

Raskaudenaikainen altistuminen maastopalojen pienhiukkasille liittyy suurentuneeseen autismikirjon häiriön riskiin Yhdysvaltain laajuisessa Medicaid-rekisterikohorttitutkimuksessa (893 212 äiti-lapsiparia, seuranta keskimäärin 6.3–7.1 vuotta) tutkittiin raskaudenaikaisen maastopaloista peräisin olevan PM2.5-pienhiukkasaltistuksen yhteyttä lapsen autismikirjon häiriön (ASD, n=8357; kumulatiivinen ilmaantuvuus 8 ikävuoteen mennessä 1.9%) ja ADHD:n (n=22 302; 10.4%) ilmaantuvuuteen. Kvartiilivälin suuruinen nousu kumulatiivisessa raskaudenaikaisessa maastopalojen PM2.5-altistuksessa (0.75 µg/m3) oli yhteydessä suurempaan ASD-riskiin (HR, 1.30; 95% CI, 1.07-1.59), mutta ei ADHD-riskiin (HR, 1.03; 95% CI, 0.91-1.17). Yhteys ASD-riskiin oli voimakkain keski- ja loppuraskauden altistuksessa, mikä korostaa raskaana olevien suojaamisen tärkeyttä maastopalojen savuhaitoilta. *JAMA Pediatr. Papatheodorou S, Choi HM, Huybrechts KF ym. DOI*

Kansallinen seurantaohjelma aikaisti CP-vamman diagnoosi-iän 24 kuukaudesta 7 kuukauteen Irlannissa Irlannin kaikkien tertiääristen vastasyntyneiden teho-osastojen (NICU) jatkoseurantapoliklinikoilla toteutetussa kansallisessa implementointitutkimuksessa (n=1161 korkean riskin imeväistä: 374 ennen interventiota ja 787 intervention jälkeen) otettiin käyttöön standardoitu varhaisen CP-vamman tunnistamisen hoitopolku. CP-diagnoosin korjatun iän mediaani laski 24 kuukaudesta (IQR:16-30) 7 kuukauteen (IQR:5-11) (P<0.001), ja standardoitujen arviointien toteutumisaste nousi tutkimuksen lopulla 88–90.6%:iin (P<0.001). Systemaattinen seurantaohjelma mahdollistaa varhaiskuntoutuksen käynnistämisen jo imeväisiässä. *J Pediatr. Walsh BH, Hayes B, Dee E ym. DOI*

> **Enterokokin aiheuttama virtsatieinfektio alle 90 vrk:n ikäisellä kuumeisella imeväisellä liittyy usein virtsateiden rakennepoikkeavuuteen normaalista liuskakokeesta huolimatta** Kolmessa espanjalaisessa lastenpäivystyksessä tehdyssä kaltaistetussa kohorttitutkimuksessa (4006 kuumeista ≤90 vrk:n ikäistä imeväistä) tunnistettiin 77 (1.9%) *Enterococcus spp.* -virtsaviljelypositiivista imeväistä, joita verrattiin 1:1 iän ja sukupuolen mukaan kaltaistettuihin *Escherichia coli* -potilaisiin. Poikkeava virtsan liuskakoe oli enterokokkiryhmässä huomattavasti harvinaisempi kuin *E. coli* -ryhmässä (27.3% vs. 80.5%; p < 0.001), mutta poikkeava miktiokystografia (VCUG) oli enterokokkiryhmässä yleisempi sekä poikkeavan liuskakokeen (70.0% vs. 27.6%; p = 0.03) että normaalin liuskakokeen (33.3% vs. 0%; p = 0.04) alaryhmissä. Kun liuskakoe oli poikkeava, enterokokkiryhmässä todettiin myös enemmän poikkeavia DMSA-munuaiskarttoja (6/11 vs. 0/17; p = 0.001) ja uusiutuvia virtsatieinfektioita (33.3% vs. 8.1%; p = 0.009). Enterokokkilöydös pienen imeväisen virtsaviljelyssä viittaa vahvasti urologisen poikkeavuuden mahdollisuuteen, kun mukana on pyuria. *Acta Paediatr. Suárez-Bustamante Huélamo M, Alonso-Cadenas JA, Trujillo Montoro A ym.* *DOI*

MUUT JULKAISUT

Diabetes

- **Raskaudenaikainen metformiinialtistus ja imeväisen ravitsemustila** — *Diabetes Obes Metab* — Systemaattinen katsaus kuudesta satunnaistetusta tutkimuksesta (8 julkaisua) ei osoittanut johdonmukaista yhteyttä raskaudenaikaisen metformiinihoidon ja lapsen syntymäpainon tai ensimmäisen ikävuoden antropometristen mittojen välillä. DOI

Endokrinologia, metaboliset sairaudet, lihavuus ja harvinaissairaudet

- **Kerran viikossa annosteltava lonapegsomatropiini Turnerin oireyhtymässä** — *J Clin Endocrinol Metab* — Faasin 2 satunnaistetussa New InsiGHTS -tutkimuksessa (n=49 prepubertaalista lasta) viikoittainen lonapegsomatropiini tuotti 52 viikon kohdalla päivittäiseen somatropiiniin verrattavan pituuskasvunopeuden (9.05 cm/vuosi vs 9.04 cm/vuosi) ja pituuden SDS-nousun (0.60 vs 0.67). DOI
- **Alkuraskauden insuliiniherkkyys ja insuliinineritys vaikuttavat eri tavoin syntymäpainoon ja synnytyksen jälkeiseen glukoositasoon** — *J Clin Endocrinol Metab* — Prospektiivisen SPRING-kohortin (n=150) jatkoanalyysissa ensimmäisen raskauskolmanneksen insuliiniresistenssi liittyi suurempaan syntymäpainopersentiiliin (vakioitu β: 5.11%, 95% CI: 0.04, 10.18), kun taas heikentynyt insuliinineritys ennusti korkeampaa synnytyksen jälkeistä 2 tunnin sokerirasitusarvoa (vakioitu β: 13.96 mg/dL, 95% CI: 7.24, 20.69). DOI
- **Seulottavien geneettisten sairauksien valinta genomiseen vastasyntyneiden seulontaan (BRIDGES-NBS)** — *Genet Med* — Yhdysvaltalaiseen moniosavaltioiseen genomisen vastasyntyneiden seulonnan pilottitutkimukseen valittiin asiantuntijaprosessissa 777 sairautta (743 geeniä), joista valtaosa on synnynnäisiä immuunipuutoksia (37.2%), aineenvaihduntasairauksia (18.7%) tai endokrinologisia sairauksia (18.1%). DOI
- **Luuntiheys klassista galaktosemiaa sairastavilla lapsilla ja aikuisilla** — *Mol Genet Metab* — Retrospektiivisessa 66 potilaan aineistossa matalan luuntiheyden (DEXA Z-luku < -2.0) esiintyvyys oli miehillä 25% ja naisilla 44%, ja hypogonadismi sekä viivästynyt tai riittämätön hormonikorvaushoito korostuivat muokattavissa olevina riskitekijöinä. DOI
- **Ornitiinitranskarbamylaasin puutoksen (OTCD) pitkäaikaisennuste ilman maksansiirtoa** — *Orphanet J Rare Dis* — Ison-Britannian 45 potilaan monikeskuskohortissa (seurannan mediaani-ikä 13.3 vuotta) todettiin merkittävää sairastavuutta koko fenotyyppikirjossa, mukaan lukien toistuvia metabolisia dekompensaatioita (61.5%:lla myöhäisalkuisista) sekä käytös- ja oppimisvaikeuksia myös ilman hyperammonemiakriisejä säilyneillä potilailla. DOI
- **Lapsuuden kaltoinkohtelun yhteys kehonkoostumukseen** — *Int J Obes (Lond)* — Systemaattisessa katsauksessa (12 tutkimusta, n=75–151,143) yhdeksän tutkimusta havaitsi positiivisen yhteyden lapsuuden kaltoinkohtelun – erityisesti fyysisen väkivallan – ja suurentuneen rasvakudoksen määrän välillä. DOI

- **Äidin keskiraskauden metabolomiikkaprofiili ja lapsen kasvukäyrät ensimmäisen 36 elinkuukauden aikana** — *Int J Obes (Lond)* — Born in Bradford -syntymäkohortissa (n=1423 äiti-lapsiparia) äidin raskausviikkojen 26–28 verinäytteiden lipoproteiinialaluokat ja muut metaboliitit erottelivat lasten painon, pituuden ja painoindeksin kasvutrajektoreita kolmen ensimmäisen elinvuoden aikana. DOI
- **Hydrokortisonin stressiannostelu lisämunuaisen vajaatoimintaa sairastavilla lapsilla** — *Arch Dis Child* — Julkaisussa tarkastellaan hydrokortisonin stressiannostelun kehittämistä akuutin sairauden, kirurgian ja psyykkisen kuormituksen yhteydessä lisämunuaisen vajaatoimintaa sairastavilla lapsilla (artikkelissa ei ole tiivistelmää). DOI
- **Elämänlaatu painoluokittain ruotsalaisilla 10-vuotiailla lapsilla** — *Acta Paediatr* — Poikkileikkaustutkimuksessa (n=816) ylipainoisilla 10-vuotiailla oli normaaliin painoluokkaan verrattuna matalammat KIDSCREEN-27-elämänlaatupisteet kaikilla osa-alueilla, ja heikko fyysinen hyvinvointi oli heillä yli kaksinkertaista (10.3% vs. 4.9%, p = 0.012, OR 2.46, 95% CI 1.20-6.94). DOI
- **Genotyypin rajallinen ennustearvo GNAS-kytkeytyneissä sairauksissa** — *Horm Res Paediatr* — Retrospektiivisessa 36 lapsipotilaan kohortissa *GNAS*-geenin toiminnanmenetysmuunnokset (LOF) liittyivät vaikeampaan biokemialliseen ilmiasuun (korkeampi PTH ja fosfaatti, matalampi kalsium ja fT4), mutta huomattava perheiden sisäinen ja välinen vaihtelu rajoitti genotyypin kliinistä ennustearvoa. DOI

Neonatologia

- **HSV-1-infektion sattumalöydös genomisekvensoinnissa vastasyntyneiden teho-osastolla** — *Genet Med* — Tapausselostuksessa 7 vuorokauden ikäisen kriittisesti sairaan vastasyntyneen trio-genomisekvensoinnin kohdistumattomista lukemista tunnistettiin HSV-1-virussekvenssi, mikä johti disseminoituneen herpesinfektion diagnoosiin negatiivisesta likvorin mikrobiologiasta huolimatta. DOI
- **Toiminnanohjauksen kehityskaaret 2–13 vuoden iässä hyvin ennenaikaisina syntyneillä lapsilla** — *Pediatrics* — Pitkittäisessä VIBeS-kohortissa (224 <30 raskausviikolla syntynyttä pikkukeskosta ja 77 täysiaikaista verrokkia) pikkukeskosilla todettiin vanhempien arvioimana pysyvästi 0.3–0.7 SD enemmän toiminnanohjauksen vaikeuksia varhaislapsuudesta nuoruusikään ilman merkkejä eron kuroutumisesta. DOI
- **Tanskan uuden vastasyntyneiden hypoglykemian hoitosuosituksen vaikutus imetykseen ja hypoglykemiaan** — *Acta Paediatr* — Retrospektiivisessa kohorttitutkimuksessa varhaisten lisämaitomäärien puolittaminen ja dekstroosigeelin ensilinjan käyttö nostivat kotiutusvaiheen imetysosuutta 59%:sta (151/254) 68%:iin (148/217) (p = 0.05), vaikka ensimmäisen 24 tunnin ohimenevien hypoglykemioiden ilmaantuvuus suureni 23%:sta 31%:iin (p = 0.05). DOI
- **Koulunaloituksen lykkäämisen vaikutus hyvin ennenaikaisina syntyneiden lasten kehitykseen 10 vuoden iässä** — *Acta Paediatr* — Prospektiivisessa 1620 pikkukeskosen (<32 raskausviikkoa) kohortissa koulunaloituksen lykkääminen ei sekoittavien tekijöiden vakioinnin jälkeen ollut yhteydessä arjen toimintakykyyn tai osallisuuteen 10 vuoden iässä, mutta kronologiseen ikään perustuva koulunaloitus liittyi viivästyneeseen siirtymään toiselle asteelle. DOI

Allergologia, immunologia ja keuhkosairaudet

- **Vastasyntyneen antibioottialtistus liittyy IgE-herkistymiseen ruokaproteiinin aiheuttamassa allergisessa proktokoliitissa** — *Acta Paediatr* — Kahden keskuksen 112 imeväisen tutkimuksessa 15.2%:lla lehmänmaidon aiheuttamaa allergista proktokoliittia (FPIAP) sairastavista todettiin IgE-herkistyminen, ja neonataalivaiheen antibioottihoito suurensi IgE-herkistymisen todennäköisyyttä merkitsevästi (OR 8.11, 95% CI 2.21-32.32; p = 0.002). DOI

Infektiosairaudet

- **Zika-virukseen liittyvä mikrokefalia viiden ensimmäisen elinvuoden aikana** — *Pediatrics* — Brasilialaisessa 181 lapsen seurantakohortissa Zika-mikrokefaliaan liittyi viiden ensimmäisen ikävuoden aikana vaikea monielinongelmavyyhti, johon sisältyi neurologisia poikkeavuuksia (73.8%), karsastusta (53.4%), nielemisvaikeutta (33.1%) ja toistuvia sairaalahoitoja (62.4%). DOI

Neurologia ja neuropsykiatria

- **Rettin oireyhtymän hoidon puutteet ja pirstaleisuus Euroopassa** — *Orphanet J Rare Dis* — Kahdeksassa Euroopan maassa toteutetussa 60 omaishoitajan tutkimuksessa Rettin oireyhtymään liittyi suuri oirekuorma (käsien käytön vaikeus 88%:lla, kommunikaatiovaikeus 78%:lla), iän myötä lisääntyvä skolioosi (aikuisilla 92%) ja huomattava hoitotaakka hoidon koordinaation ollessa puutteellista. DOI

Gastroenterologia, hepatologia ja ravitsemus

- **Keskosten viivästyneen mekoniumin tulon hoito** — *Acta Paediatr* — Systemaattinen katsaus kuudesta tutkimuksesta (956 keskosta) osoitti näytön profylaktisen ja terapeuttisen rektaalisen laksatiivihoidon tehosta ja turvallisuudesta ristiriitaiseksi ja harhan riskiltään kohtalaiseksi tai suureksi. DOI

Nefrologia ja urologia

- **Atooppisen ekseeman ja tiheästi uusiutuvan nefroottisen oireyhtymän kaksoisremissio dupilumabilla** — *Pediatrics* — Tapausselostuksessa 9-vuotiaan tytön vaikea atooppinen ihottuma ja tiheästi relapsoiva steroidiherkkä nefroottinen oireyhtymä saatiin lähes kaksi vuotta kestäneeseen täydelliseen remissioon dupilumabilla (300 mg 2 viikon välein), mikä mahdollisti kortikosteroidin ja takrolimuusin lopettamisen. DOI

Hemato-onkologia

- **Lasten ja nuorten syövät Yhdysvaltain alkuperäiskansojen keskuudessa** — *Pediatrics* — SEER-rekisteriaineistossa (2000–2022, 1050 syöpätapausta) Amerikan intiaani- ja Alaskan alkuperäisväestön lasten ja nuorten syöpäilmaantuvuus oli 161.1 / 1 000 000 (95% CI, 151.5-171.1) ja 5 vuoden elossaolo-osuus 80.0% (95% CI, 0.77-0.82), missä korostuivat suuret alueelliset erot. DOI

Akuuttipediatria, tehohoito ja lastenkirurgia

- **Lasten kotisairaalatoiminta (Pediatric Hospital at Home)** — *Pediatrics* — Kartoittavassa katsauksessa (scoping review, 34 pääosin havainnoivaa tutkimusta) lasten kotisairaalamallit osoittautuivat turvallisiksi ja perhemyönteisiksi vaihtoehdoiksi vuodeosastohoidolle, mutta satunnaistettuja vaikuttavuus- ja kustannustutkimuksia on toistaiseksi niukasti. DOI

Yleispediatria ja ennaltaehkäisevä terveydenhuolto

- **Vanhempien päihteidenkäytölle altistuneet lapset ja perheet** — *Pediatrics* — Yhdysvaltain lastenlääkäriyhdistyksen (AAP) kliininen raportti kokoaa suositukset raskaudenaikaisen ja vanhemmuuden aikaisen päihteidenkäytön tunnistamisesta, toksikologisen testauksen tulkinnasta, ennakko-ohjauksesta ja lastensuojelullisen huolen arvioinnista. DOI
- **Nuorten nikotiinipussien käytön syyt Yhdysvalloissa 2025** — *Pediatrics* — Kansallisesti edustavassa Monitoring the Future -kyselyssä (n=484 nikotiinipusseja kokeillutta nuorta, 6.1% vastaajista) yleisimmät käyttösyyt olivat kokeilunhalu (32.3%), nikotiinihumala (30.5%) ja rentoutuminen (22.7%), kun taas houkuttelevat maut, käytön helppous ja riippuvuuden tunne liittyivät tiheämpään käyttöön (IRR 1.60-2.55). DOI

- **Imeväisen yöunen yhtenäistyminen äidin arvion ja aktigrafian perusteella** — *Acta Paediatr* — Kuuden kuukauden ikäisten imeväisten (n=56) tutkimuksessa alle puolet nukkui yön läpi äidin kyselyarvion (44.2%) ja unipäiväkirjan (39.5%) perusteella, kun taas aktigrafialla mitattuna osuus oli 90.7%, ja äidin kokemusta selitti ainoastaan unipäiväkirjan pisin yhtäjaksoinen unijakso. DOI

HUOMIOITAVAA

Viikon kahdessa suurimmassa tehohoidon ja neonatologian julkaisussa (PROSpect-tutkimus ja PDA-lääkehoidon meta-analyysi) tulokset haastavat aktiivisia interventioita, mutta niiden tulkinnassa on huomioitava asetelmien rajoitteet: PROSpect keskeytettiin ennenaikaisesti (424/600 potilasta), eikä avoimen valtimotiehyen meta-analyysi poissulje sitä, että tarkoin valikoidut, vaikeasta hemodynaamisesti merkittävästä oikovirtauksesta kärsivät keskoset voisivat edelleen hyötyä sulkuhoidosta. Lisäksi ympäristöaltisteita (kuten maastopalojen pienhiukkasia) ja varhaisen antibioottihoidon allergiavaikutuksia koskevat havainnot perustuvat havainnoiviin aineistoihin, joissa jäännössekoittavien tekijöiden mahdollisuutta ei voida täysin sulkea pois.

> *Tämä on tekoälyn automaattisesti tuottama tiivistelmä alkuperäisistä tiivistelmistä. Tarkista kliinisesti merkittävät tiedot alkuperäisjulkaisusta.*

LÄHDEARTIKKELIT

1. Prone positioning and high-frequency oscillatory ventilation in early paediatric acute respiratory distress syndrome (PROSpect): an international, two-by-two factorial, response-adaptive, phase 3, randomised controlled trial.
   Lancet · 2026-10-31 · Curley MAQ, Kneyber MCJ, Cheifetz IM ym.
2. Impact of a large measles outbreak associated with transmission in the Americas and Canada's loss of measles elimination status: descriptive cohort study.
   BMJ · 2026-10-28 · Wilson SE, Lim GH, Aloosh M ym.
3. Efficacy and Safety of Lonapegsomatropin in Children With Turner Syndrome: 52-Week Results From the New InsiGHTS Trial.
   J Clin Endocrinol Metab · 2026-10-26 · Davis SM, Abuzzahab MJ, Tryggestad JB ym.
4. Insulin Sensitivity and Insulin Secretion Differentially Affect Birthweight and Postpartum Glucose.
   J Clin Endocrinol Metab · 2026-10-31 · Soria-Contreras DC, Rosenberg EA, Shames HE ym.
5. Short and long-term outcomes after gestational diabetes diagnosis using different glycemic criteria: a systematic review and meta-analysis.
   J Clin Endocrinol Metab · 2026-10-30 · Liu Q, Mayer DFR, Harding JE ym.
6. Somapacitan Treatment in Children and Adolescents Born SGA: Two-Year Efficacy and Preference Over Daily GH.
   J Clin Endocrinol Metab · 2026-10-29 · Maniatis A, Böttcher V, Højby M ym.
7. Metformin Use During Pregnancy and Early-Life Nutritional Status: A Systematic Review of Randomized Clinical Trials.
   Diabetes Obes Metab · 2026-10-27 · Perichart-Perera O, Hernández-Hernández L, Rodríguez-Cano AM
8. Population-Based Screening for Type 1 Diabetes in Czechia: Results From the First 1% of the Paediatric Population.
   Diabetes Obes Metab · 2026-10-27 · Berka B, Cinek O, Neuman V ym.
9. From genetic investigation to viral diagnosis: HSV-1 detection through genome sequencing analysis in neonatal intensive care.
   Genet Med · 2026-10-31 · Sauvestre C, Garrigue I, Arcourt A ym.
10. Selection of Genetic Conditions for Multi-State Genomic Newborn Screening in BRIDGES-NBS.
    Genet Med · 2026-10-26 · Gold NB, Johnson BA, Somanchi H ym.
11. Bone mineral density in children and adults with classic galactosemia.
    Mol Genet Metab · 2026-10-22 · Smith NH, Garrett OS, Wu Y ym.
12. Consistent unmet needs and fragmented care in Rett syndrome: insights from a multi-country European caregiver study.
    Orphanet J Rare Dis · 2026-10-17 · Pulles T, Jenner B, den Berg MV ym.

13. Longitudinal outcomes of non-transplanted ornithine transcarbamylase deficiency in males and females: a multicentre UK natural history cohort.
    Orphanet J Rare Dis · 2026-07-28 · Seker-Yilmaz B, Baruteau J, Buttigieg R ym.
14. Association between childhood maltreatment and body composition: a systematic review.
    Int J Obes (Lond) · 2026-10-27 · Estrela RVF, Xavier MO, Mosquera PS ym.
15. Maternal mid-pregnancy metabolic profiles and growth trajectories across the first 36 months of life in a UK multi-ethnic birth cohort.
    Int J Obes (Lond) · 2026-10-24 · Zielinska-Pukos MA, Zulyniak MA
16. Maternal Autoimmune Diseases During Pregnancy and Offspring Type 1 Diabetes.
    JAMA Pediatr · 2026-10-26 · Zhang H, Janszky I, Arkema EV ym.
17. Prenatal Exposure to Wildfire PM2.5 and Risk of ASD and ADHD in Children Enrolled in Medicaid.
    JAMA Pediatr · 2026-10-26 · Papatheodorou S, Choi HM, Huybrechts KF ym.
18. Children and Families Affected by Parental Substance Use: Clinical Report.
    Pediatrics · 2026-11-01 · Schiff DM, Farst KJ, Kellogg ND ym.
19. Developmental Trajectories of Executive Function From 2 to 13 Years in Children Born Very Preterm.
    Pediatrics · 2026-11-01 · Ong ZY, Spencer-Smith M, Kirk HE ym.
20. Dual Remission of Atopic Dermatitis and Frequently Relapsing Nephrotic Syndrome With Dupilumab.
    Pediatrics · 2026-11-01 · Dastrevigne I, Terzic J, Lipsker D ym.
21. Pediatric Hospital at Home: A Scoping Review.
    Pediatrics · 2026-11-01 · Slemmer A, Wongphothiphan T, Doraiswamy V ym.
22. Pediatric and Adolescent Cancers Among American Indian and Alaska Native Peoples.
    Pediatrics · 2026-11-01 · Adcock R, Van Dyke E, Valdez JM ym.
23. Reasons for Nicotine Pouch Use Among US Youth: 2025.
    Pediatrics · 2026-11-01 · Chang YC, Cho J, Bae D ym.
24. Zika-Related Microcephaly in the First 5 Years After Birth.
    Pediatrics · 2026-11-01 · Ramos RCF, de Barros Miranda-Filho D, Martelli CMT ym.
25. Pharmacological treatment of patent ductus arteriosus and mortality risk in preterm infants: a Bayesian meta-analysis across gestational age groups.
    Lancet Child Adolesc Health · 2026-10-30 · Villamor E, Gupta S, Gonzalez-Luis GE ym.
26. Videolaryngoscopy versus direct laryngoscopy for nasotracheal intubation in infants undergoing cardiac procedures (NasoVISI): a multicentre, randomised controlled trial.
    Lancet Child Adolesc Health · 2026-10-27 · Garcia-Marcinkiewicz AG, Gottlieb EA, Twite M ym.
27. Cortisol under pressure: can we improve hydrocortisone stress dosing in illness, surgery and psychological stress in children with adrenal insufficiency?
    Arch Dis Child · 2026-10-28 · Petkovic G, Park J, Hawcutt D ym.
28. Early Detection of Cerebral Palsy in Ireland: A National NICU Implementation Initiative.
    J Pediatr · 2026-10-27 · Walsh BH, Hayes B, Dee E ym.
29. Health-Related Quality of Life Differs by Weight Status Among Swedish 10-Year-Old Children Within the Halland Health Growth Study.
    Acta Paediatr · 2026-10-30 · Skantze C, Almqvist-Tangen G, Nyholm M ym.
30. Illness in Children Presenting to the Emergency Department After International Travel: A 10-Year Retrospective Analysis From the University Hospital of Helsinki, Finland.
    Acta Paediatr · 2026-10-26 · Pelkonen T, Vakkilainen S
31. Infant Sleep Consolidation Assessed by Maternal Perception and Actigraphy.
    Acta Paediatr · 2026-10-27 · Ly M, Chicoine M, Laganière C ym.
32. Neonatal Antibiotic Exposure is Associated With IgE Sensitization in Food Protein Induced Allergic Proctocolitis: A Multicentre Study.
    Acta Paediatr · 2026-10-30 · Scavella A, Ferrigno C, Zuccotti GV ym.

33. Positive Urine Cultures for Enterococcus spp. vs. Escherichia coli in Febrile Infants Younger Than 90 Days: A Matched Cohort Study.
    Acta Paediatr · 2026-10-30 · Suárez-Bustamante Huélamo M, Alonso-Cadenas JA, Trujillo Montoro A ym.
34. Retrospective Evaluation of a New Danish National Guideline: Impact on Neonatal Hypoglycemia and Breastfeeding.
    Acta Paediatr · 2026-10-27 · Samim M, Mohamud NA, Al-Hage H ym.
35. The Impact of Delayed School Entry on Developmental Outcomes in Very Preterm Children: A Prospective Cohort Study.
    Acta Paediatr · 2026-10-28 · Haefke A, Schedewi A, Mehring C ym.
36. Treatment of Delayed Meconium Passage in Preterm Infants: A Systematic Review of Timing and Effect.
    Acta Paediatr · 2026-10-29 · Winters DMM, Christmann V, Hogeveen M
37. Limited Predictive Value of Genotype in GNAS-Related Disorders: Phenotypic Variability in a Cohort of 36 Pediatric Patients.
    Horm Res Paediatr · 2026-10-27 · Roztoczynska D, Preizner-Rzucidlo E, Corica D ym.

Automaattisesti tuotettu 1.11.2026 · v1.28.6. Lähde: PubMed / NCBI E-utilities. Tiivistelmä on tuotettu tekoälyllä alkuperäisistä abstrakteista — tarkista kliinisesti merkittävät tiedot alkuperäisjulkaisusta.